
PRESENTACIÓ

La fraseologia, que havia suscitat al llarg de la història un interès ben notable en el camp dels interessos filològics, va esdevenir, en el marc de la lingüística moderna, una mena de parenta pobre sense un lloc ben definit en la sistemàtica dels estudis lingüístics. O gairebé això, si exceptuem algunes recerques valuoses però sovint aïllades. Durant els darrers anys, tanmateix, ha reviscolat l'interès dels lingüistes per aquesta àrea d'investigació que demana un estatut epistemològic propi. Ultra el valor documental i descriptiu de molts reculls fraseològics, l'anàlisi del discurs i la lingüística aplicada a l'ensenyament, a la traducció o a la tecnologia lexicogràfica han palesat la importància indefugible d'aquest objecte d'estudi tan difús de contorns. En el marc de la lingüística espanyola, alguns treballs de Zuluaga, Carneado Moré, Tristá, López García, Ruiz Gurillo i altres s'han fet ressò d'aquest atractiu renovellat. D'altra banda, la lingüística cognitiva –particularment pel que fa a les investigacions sobre la metaforització, les construccions gramaticals i els processos de gramaticalització– ens forneix avui un marc teòric ben suggestiu per al tractament d'alguns problemes de la fraseologia.

Aquest monogràfic ha estat compost amb el desig de contribuir a posar al dia els estudis sobre fraseologia catalana, amb aportacions que provenen de camps teòrics i d'interessos pràctics força diversos, però amb una atenció especial a la problemàtica relacionada amb la teorització cognitivista, amb les aplicacions de la lingüística i amb la tipologia discursiva.

Els primers articles, de caràcter més teòric, parteixen principalment dels supòsits cognitivistes: el que encapçala el número, «De la fraseologia a la lingüística aplicada», presenta una panoràmica de l'objecte d'estudi; el segon, de Joseph Hilferty, ofereix una visió sintètica dels conceptes de metàfora i metonímia en relació als estudis

fraseològics; el tercer és una traducció de l'anglès, feta per Maria Josep Cuenca, d'un article, inèdit a hores d'ara, de Dirk Geeraerts: «Specialization and reinterpretation in idioms».

Un altre grup de treballs combina la teorització amb descripcions d'unitats fraseològiques del català: aquest és el cas de la reflexió de Maria Josep Cuenca i Josep Maria Castellà sobre les preguntes confirmatòries, de l'estudi Manuel Pérez Saldanya i Vicent Salvador sobre la fraseologia de l'*encara*, i, en bona mesura, del de Josefa Berenguer sobre alguns marcadors discursius en un corpus bilingüe català-espanyol. Aquest darrer text, però, no es vincula directament a les propostes cognitivistes i, tot centrant-se en un corpus de narracions conversacionals, ja s'insereix en el marc dels plantejaments de la tipologia discursiva o genèrica, que predominarà en el bloc següent.

D'aquesta manera, els articles d'Adolf Piquer, Lluís Meseguer/Joan Garí i Albert Chillon tracten la fraseologia en relació, respectivament, amb la novel·la, el subgènere costumista i el periodisme. S'insereixen plenament en l'àrea de l'anàlisi del discurs o, si es vol, de la lingüística aplicada als gèneres literaris i paraliteraris.

En el darrer grup predomina la perspectiva lexicogràfica. El text de Maria Conca i Ferrer i Guiraud tracta de la producció lexicogràfica catalana i de la seva evolució en un àmbit de preocupacions sociolingüístiques, sobre molts proverbis considerats avui castellans, malgrat el seu probable origen català. L'article de Károly Morvay és una reflexió sobre un camp d'aplicació ben concret: el de la lexicografia catalana i el de la consideració dels fraseologismes en diversos diccionaris monolingües i, sobretot, bilingües. Finalment, el treball de Josep Vicenç Calatayud i Xavier Lluna ofereix una síntesi documental de la producció lexicogràfica catalana en relació amb les qüestions fraseològiques.

Com hem dit, el propòsit d'aquest número monogràfic és posar a l'abast dels estudiosos una sèrie de materials –teòrics, descriptius, metodològics i documentals– que serveixin de referència per als futurs estudis que la problemàtica de la fraseologia catalana reclama, en una àrea de la ciència del llenguatge que avui es troba en procés de reactivació.

VICENT SALVADOR
València, estiu de 1994